

Ook 'Vrienden voor Rottum' in actie

Groeiend begrip voor bezetter

door EELTSJE HETTINGA

Rottum moet blijven. Het kleinste eiland onder de Nederlandse Waddeneilanden mag niet aan zijn lot worden overgelaten. Dat is het voornaamste doel van de gisteren opgerichte stichting 'Vrienden voor Rottum'.

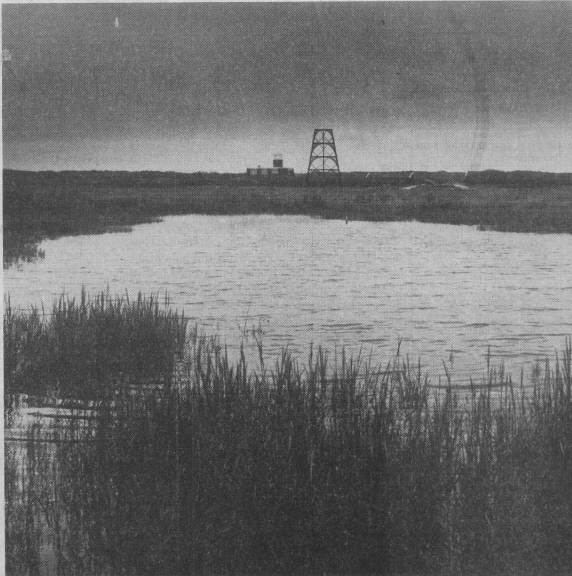
Initiatiefnemer is oud-VPOR-radiodirecteur en oud-bankdirecteur op Schiermonnikoog, Jan Klompsma uit Groningen. Schrijver en beeldhouwer Jan Wolkers is nauw betrokken bij de nieuwe stichting. Evenals zijn confrater Godfried Bomans bracht hij ooit een week op het van God en mens verlaten Rottum door. Wolkers: „Het is onzin om te menen dat het in het belang zou zijn van de natuur om de eilanden ongenoeid te laten. Het zijn prachtige eilanden. Die moeten we voor Nederland behouden”.

Vandaag heeft Klompsma een gesprek met de Groningse gedeputeerde Johan Remkes, die onder meer verkeer en waterstaat in zijn portefeuille heeft. „Mischien kan ik hem zover krijgen dat hij lid van de stichting wordt. Verder hoop ik nog een aantal mensen te strikken, onder wie commissaris van de koningin Henk Vonhoff”.

Klompsma ondersteunt de actie van Toxopeus en zijn vrouw, die sinds vrijdag Rottumeroog bezet houden. Zij willen nog twee weken op het eiland blijven. Toxopeus, de zoon van de laatste strandvoogd op Rottum, protesteert tegen de plannen van Rijkswaterstaat het eiland verder aan het vrije krachtenspel van de natuur over te laten. Toxopeus en met hem vele anderen vrezen dat het loslaten van het actieve natuur- en kustbeheer er op termijn toe zal leiden dat Rottum door de zee wordt verzwolgen.

Gekraakt

Hendrik Toxopeus en Jan Klompsma willen met vrijwilligers aan de slag om het eiland te onderhouden en te behouden. Hoewel het feitelijk verboden is om op Rottum te komen, gedogen de gemeente Eemsdonk en Rijkswaterstaat de bezetting voorlopig. Het bezoek vandaag aan het eichtpaar is niet meer dan een vriendelijke poging om het eichtpaar weg te krijgen van het huis, dat volgens een woordvoerder gekraakt is en dus dient te worden verlaten. Maar op een hard ingrijpen compleet met ste-

Rottum... 'als het eiland verdwijnt zal het gehele Waddengebied van wijnen'... Archief-foto Jan Heuff.

vige ME'ers, nee daarop wordt voorlopig beslist niet gestudeerd. Volgens Barend Klamer, officieel strandvoogd van het Groningse eilandje, bestaat bij de officiële instanties overwegend begrip voor het eichtpaar.

Verkroppen

„Hendrik Toxopeus is op het eiland geboren en getogen. Ik kan me indenken dat hij het niet kan verkroppen dat het eiland nu aan zijn lot wordt overgelaten”, aldus Klamer. De nieuwe beheersplannen voor Rottum sluiten aan bij de PKB (Planologische Kern Beslissing) Waddenzee. Daarin is gesteld dat in het oostelijk deel van de Waddenzee ruimte moet zijn voor grootschalige natuurlijke ontwikkelingen, zonder menselijk ingrijpen. Biologen spreken over procesbeheer, iets waarvan op

de onbewoonde oostpunt van Schieland en Schiermonnikoog reeds sprake is. De laatste vijf jaar zijn op Rottum voortdurend stuifdijkjes opgeworpen, rjstschermen geplaatst en helmgras aangeplant. Op die manier trachtte Rijkswaterstaat de natuur een handje te helpen bij het vormen van nieuwe duinen. Deze beperkte beheers- en onderhoudswerkzaamheden hebben niet kunnen voorkomen dat het eiland aan de westkant steeds meer afkalft. Het probleem van Rottum is dat aan de oostkant geen aanwas meer plaatsvindt. De zware westerstormen van twee jaar geleden betekenden bijna de nekslag voor het eilandje. Vorige zomer onderzochten Rijkswaterstaat, de directie van NMF (Natuur Milieu en Faunabeheer) van het ministerie van landbouw en Staatsbosbeheer hoe het verder moest met Rottum. Dit onderzoek leidde tot het nieuwe beheersplan, dat onder meer inhoudt dat het onderhoud van

Rottum wordt gestaakt.

Volgens Rijkswaterstaat heeft het stopzetten van het natuur- en kustbeheer geen consequenties voor de bevaarbaarheid van de Westereems noch voor de veiligheid van de Groningse kust. De dynamiek in het Waddengebied, zo zegt het onderzoeksrapport, zal elders weer voor nieuwe eilandjes zorgen. Ofwel de zee neemt en de zee geeft. Rottum zelf zal waarschijnlijk veranderen in één grote zandplaat. Het in stand houden van het eiland kostte volgens Jaap de Pater, districtbeheerder bij Staatsbosbeheer in Groningen, onnoemelijk veel geld. „Tonnen, maar dan nog is er geen garantie dat het blijft bestaan. We zullen de komende jaren nagaan hoe de natuurwaarden en de vorm van Rottum zich ontwikkelen. Het is echt niet zo dat er wordt gezegd: jongens, laat alles maar waaien”.

De voorgenomen maatregelen hebben intern voor grote verdeeldheid bij Rijkswaterstaat gezorgd. Zo is Barend Klamer

bezetter Hendrik Toxopeus

Rottum wordt gestaakt.

Volgens Rijkswaterstaat heeft het stopzetten van het natuur- en kustbeheer geen consequenties voor de bevaarbaarheid van de Westereems noch voor de veiligheid van de Groningse kust. De dynamiek in het Waddengebied, zo zegt het onderzoeksrapport, zal elders weer voor nieuwe eilandjes zorgen. Ofwel de zee neemt en de zee geeft. Rottum zelf zal waarschijnlijk veranderen in één grote zandplaat. Het in stand houden van het eiland kostte volgens Jaap de Pater, districtbeheerder bij Staatsbosbeheer in Groningen, onnoemelijk veel geld. „Tonnen, maar dan nog is er geen garantie dat het blijft bestaan. We zullen de komende jaren nagaan hoe de natuurwaarden en de vorm van Rottum zich ontwikkelen. Het is echt niet zo dat er wordt gezegd: jongens, laat alles maar waaien”. De voorgenomen maatregelen hebben intern voor grote verdeeldheid bij Rijkswaterstaat gezorgd. Zo is Barend Klamer

Nog vaak worden de namen van Rottum (Rottumeroog) en Rottumerplaat onmiddellijk in verband gebracht met de fameuze bezoeken van de schrijvers Bomans (links) en Wolkers in 1971. Archieffoto Sijthoff Pers.

rayonopzichter bij de dienstkring Delfzijl van Rijkswaterstaat, het duidelijk niet eens met zijn baas. Hij komt al 35 jaar op

het eiland. Klamer weet zeker dat het loslaten van het beheer de ondergang voor Rottum zal versnellen. „Over tien, mis-

schien twintig jaar, zal het eiland van de kaart zijn verdwenen. Dat doet niet alleen mij maar ook menig andere Nederlander pijn”.

Onder hen ook Hendrik Toxopeus van Texel. Zijn vader Jan werd in 1936 door de koningin benoemd tot voogd van het eiland. Hij zwaaide er bijna 40 jaar de scepter. Naast voogd was Toxopeus boer en visser, rijksveldwachter, dokter en natuurbeheerder avant la lettre. Door de 'wandelingen' van het eiland moest hij viermaal zijn huis verplaatsen.

Liefde

Wiepke Toxopeus (39) woonde tot haar 15e bij haar ouders op het eiland. Ze schreef in 1980 het boek 'Ik ben van Rottum'. Daarin beschrijft zij onder meer de lange winters waarin de familie soms maandenlang niemand zag. „We waren geheel selfsupporting. We zochten meeuwen-eieren, verbouwden onze eigen groenten in wat nu de tuin van Toxopeus heet en aten de vis die vader ving. Als er boodschappen werden gedaan, werd er voedsel voor een maand of meer ingeslagen. Als kinderen — we waren thuis met z'n zessen — kregen we les van moeder. Soms ging ik een weekje naar de vaste wal voor een bijspijkerkursus. Eenzaam heb ik me nooit gevoeld. We hadden het te druk met bootje varen, vlotten maken en hutten bouwen. Daarnaast was er genoeg te doen in de huishouding en op de boerderij. Wat ik van Rottum heb overgehouden, is een grenzeloze liefde voor de natuur”, vertelt de nu op Texel woonachtige dochter van Jan Toxopeus.

Zij is het roerend eens met de bezettingsactie van haar broer Hendrik en zijn vrouw. „Rottumeroog is met mensenhanden opgebouwd en in stand gehouden. Ons protest tegen het loslaten van het onderhoud is niet alleen door emoties bepaald”. Het nieuwe beleid van Rijkswaterstaat is volgens Wiepke Toxopeus het resultaat van bezuinigingen. Het laat maar waaier-idee staat haar niet aan, omdat het volgens haar niet goed is onderhouden. „Als het eiland verdwijnt, zal daarmee ook het gehele Waddengebied veranderen. Je krijgt een geheel ander platen- en gultensysteem. Ik betwijfel of het Waddengebied dan wel zo mooi blijft als het nu is. Ik ben het dan ook niet eens met de Waddenclub die achter de plannen van Rijkswaterstaat staat. Wat je hebt dat heb je en wat je krijgt dat moet je maar afwachten. Is Rottum eenmaal verdwenen dan haal je dat niet zomaar weer even terug”.